

“ Mae'r data diweddaraf ar boblogaeth gwartheg yn amlygu cyfngiad parhaus yn y gyr magu, gyda gwelliannau cymedrol yn niferoedd y gwartheg iau yn cynnig rhywfaint o gefnogaeth i'r cyflenwad yn y dyfodol. Mae Bwletin y Farchnad y mis hwn yn archwilio'n fanylach y tueddiadau a welir yn y data a ryddhawyd yn ddiweddar gan y Gwasanaeth Symud Gwartheg Prydeinig (BCMS). ”

Glesni Phillips - Swyddog Gweithredol y Farchnad

TROSOLWG POBLOGAETH GWARTHTEG

Ar 1 Ionawr 2026, roedd cyfanswm poblogaeth y gwartheg a'r lloi yng Nghymru a Lloegr yn 7.4 miliwn pen, sef gostyngiad o bron i 1% (tua 70,000 pen) o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol, a gostyngiad o 4% o'i gymharu ag Ionawr 2024. Mae'r cyfngiad parhaus hwn yn adlewyrchu newidiadau strwythurol parhaus o fewn y sector. Gostyngodd niferoedd gwartheg cig eidion 0.4% i 4.8 miliwn pen, tra gostyngodd y gyr godro'n fwy serth, i lawr 1.8% i 2.6 miliwn pen, gan gynnwys y trywydd am i lawr a welwyd yn y blynyddoedd diwethaf.

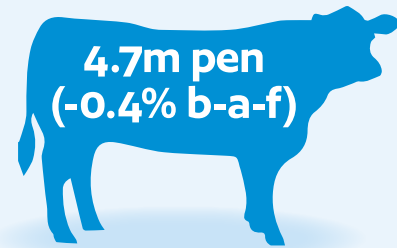
Wrth edrych yn fanylach ar y gyr magu, roedd poblogaeth y gwartheg dros 30 mis oed yn 2.7 miliwn pen, i lawr 1.9% o'i gymharu â'r llynedd ac 7% yn is nag yn 2024. O fewn hyn, gostyngodd nifer y gwartheg bridio benywaidd dros 30 mis oed - prif arwydd o'r gallu cynhyrchu yn y dyfodol - 1.7% i 2.6 miliwn pen. Cafodd hyn ei ysgogi'n bennaf gan ostyngiad o 2% yn y praidd bridio cig eidion i 1.2 miliwn o ben, tra gostyngodd y praidd bridio blaeth 1% yn fwy cymedrol i 1.4 miliwn pen. Mae'r cyfangu parhaus yn y niferoedd o anifeiliaid magu yn atgyfnerthu disgwyliadau o gyflenwad tynnach yn y tymor canolig, yn enwedig o'r fuches fagu.

CYFLENWAD GWARTHTEG LLAWN DWF

Mae data gwartheg iau yn rhoi cipolwg pellach ar ddisgwyliadau cyflenwad. Gostyngodd poblogaeth y gwartheg dan 30 mis oed ychydig, 0.4% (bron i 18,500 pen), i 4.7 miliwn pen. O fewn hyn, gostyngodd nifer y bugeiliaid cig a'r teirw godro rhwng 12 a 30 mis oed - prif arwydd o argaeledd gwartheg llawn dwf yn y tymor agos - 1% o'i gymharu â mis Ionawr 2025. Gyda 1.7 miliwn pen, dyma'r lefel isaf ers mis Ionawr 2022, sy'n awgrymu y gallai argaeledd gwartheg wedi'u pesgi yn y tymor byr fod ychydig yn is nag yn y blynyddoedd diwethaf, er y gallai rhai anifeiliaid gael eu cadw at ddibenion bridio.

Ymhellach lawr y biblinell, cynyddodd poblogaeth y gwartheg cig eidion a gwartheg blaeth gwrywaidd rhwng 0 a 12 mis oed 1% o flwyddyn i flwyddyn i 1.9 miliwn pen - y lefel uchaf ers mis Ionawr 2023. Mae twf o fewn y categori hwn, gan gynnwys cynnydd o 1% mewn anifeiliaid cig eidion, yn dangos cynnydd cymedrol yn y cyflenwad yn y dyfodol. Fodd bynnag, er gwaethaf y gwelliant hwn,

Gwartheg o dan 30 mis ym Mhrydain Fawr =

mae niferoedd cyffredinol y gwartheg yn parhau i fod yn isel yn hanesyddol, ac mae hyn yn debygol o fod yn sail i gyfyngiadau ar gyflenwad ymhellach ymlaen.

COFRESTRYADAU LLOI A THUEDIADAU CYNHYRCHU

Mae data cofrestru lloidi diweddar yn helpu i esbonio rhai o'r tueddiadau hyn. Gwelwyd cynnydd bach yn y cofrestradau cyffredinol yn 2025 o'i gymharu â'r llynedd, gyda'r twf wedi'i ysgogi'n bennaf gan loi a anwyd i famau godro. Mae ehangu parhaus cynhyrchiant blaeth-cig eidion yn parhau i fod yn nodwedd allweddol, gyda thua 60% o loi a fagwyd ar ffermydd blaeth ac a genhedlwyd gan deirw cig eidion, sy'n adlewyrchu'r defnydd eang o semen â rhywedd penodol ochr yn ochr â thadau cig eidion. Mae'r newid hwn yn cefnogi'r cynnydd yn nifer y gwartheg iau (0-12 mis) a welir yn y data poblogaeth. Mewn cyferbyniad, parhaodd cofrestradau lloidi magu i ddirywio, er bod cyfradd y cyfngiad wedi lleddfu o'i gymharu â blynyddoedd blaenorol. Mae hyn yn awgrymu arafu yng nghyflymder y dirywiad strwythurol yn hytrach na gwrthdroad. Er bod twf mewn gwartheg blaeth-cig eidion yn helpu i wrthbwysu peth o'r gostyngiad yn y nifer

o wartheg magu, nid yw'n gwneud iawn yn llwyr am y cyfngiad hirdymor yn y fuches fridio cig eidion.

Er gwaethaf y rhagolwg cyflenwad tynnach, mae pwysau ar ochr y galw yn parhau'n wrthbwysedd pwysig. Mae'r galw domestig am gig eidion yn parhau i bwysu ar y farchnad, gan arafu twf prisiau gât y fferm. Dangosodd data manwerthu Prydain Fawr ar gyfer y 12 wythnos yn dod i ben ar 22 Chwefror ostyngiad o bron i 7% yn y cyfanswm o gyfaint cig eidion a brynwyd, gyda briwrig yn gweld y gostyngiad mwyaf, wedi'i ysgogi gan lai o siopwyr a symiau is fesul ymweliad. Bydd hyder defnyddwyr a'i effaith ar ymddygiad gwario yn un o'r prif bethau i gadw llygad arno yn ystod yr wythnosau nesaf, yn enwedig wrth i brisiau manwerthu uwch barhau i ddylanwadu ar benderfyniadau prynu.

Beth mae hyn yn ei olygu i'r diwydiant?

Mae'r gostyngiad parhaus yn niferoedd y gyr magu yn parhau i awgrymu cyflenwadau cyfyngedig o wartheg yn y tymor canolig, er gwaethaf rhywfaint o welliant yn y stoc iau o ganlyniad i gynhyrchu cig eidion o wartheg godro. Er y gall hyn roi rhywfaint o gefnogaeth sylfaenol i brisiau, mae galw defnyddwyr gwannach yn parhau i fod yn ffactor allweddol. Bydd cyfeiriad y farchnad yn dibynnu ar a all llai o gyflenwad orbwysu'r pwysau ar y galw, gyda hyder cynhyrchwyr a phenderfyniadau cadw yn chwarae rhan allweddol wrth lunio argaeledd yn y dyfodol.

Crynodeb Misol y Farchnad

GWARTHEG

Prisiau – wythnos yn dod i ben 21 Mawrth

Y prisiau pwysau marw cyfartalog yng Nghymru a Lloegr ar gyfer bustych oedd **632.4c/kg**. Roedd hyn:

- -2.0c ar yr wythnos flaenorol,
- 40.7c uwchlaw lefelau flwyddyn ynghynt.

Roedd y prisiau pwysau marw ar gyfer categorïau gwartheg eraill fel a ganlyn -

- Heffrod: 632.0c/kg (+ 1.3c ar yr wythnos),
- Teirw ifanc: 614.1c/kg (+2.5c ar yr wythnos), a
- Buchod difa: 524.9c/kg (+7.6c ar yr wythnos).

Trwybwn – Chwefror 2026

- Cyfanswm y trwybwn gwartheg mewn lladd-dai yn y DU = 215,600 pen – gostyngiad o 2% ar y flwyddyn.
- Cyfanswm y trwybwn gwartheg dethol = 161,600 pen - i lawr 2% ar y flwyddyn.

➤ bustych -2%, heffrod -3%, a theirw ifanc +7%

- Cyfartaledd pwysau carcasau gwartheg dethol = 353.6kg (+10kg ar y flwyddyn).
- Trwybwn gwartheg llawn-dwf = 48,600 pen - i lawr 4% ar y flwyddyn.

DEFAID

Prisiau – wythnos yn dod i ben 21 Mawrth

Roedd y pris cig oen pwysau marw* ym Mhrydain ar gyfartaledd yn **837.5c/kg**. Roedd hyn:

- +37.8c ar yr wythnos flaenorol,
- +107.0c o'i gymharu â lefelau flwyddyn ynghynt,
- 172.9c yn uwch na'r cyfartaledd 5 mlynedd (cyfartaledd 2021-25: 664.6c/kg).

Fe wnaeth y niferoedd oedd yn dod ar y farchnad gyrraedd 28,000 pen. Roedd hyn:

- +11% ar yr wythnos flaenorol
- +50% o'i gymharu â lefelau blwyddyn yn gynharach

*Noder: Dangosir ŵyn hen dymor o 1 Ionawr i'r trydydd dydd Llun ym mis Mai ac ŵyn tymor newydd wedi hynny.

Trwybwn – Chwefror 2026

- Cyfanswm y trwybwn defaid mewn lladd-dai yn y DU = 1.1 miliwn pen (+8% ar y flwyddyn).
- Trwybwn ŵyn = 949,600 pen - i lawr 8% ar y flwyddyn.
- Pwysau carcas ŵyn cyfartalog = 21.0kg (+0.6kg ar y flwyddyn).
- Trwybwn mamogiaid a hyrddod difa = 109,400 pen (+2% ar y flwyddyn).

MOCH

Prisiau – wythnos yn dod i ben ar 21 Mawrth

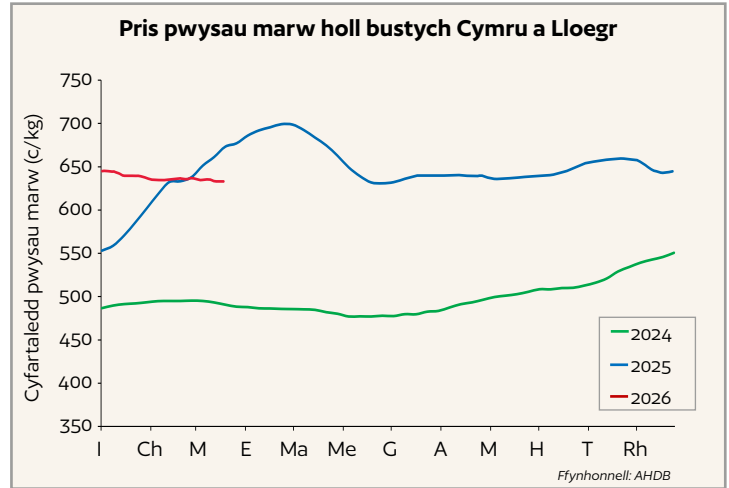
Roedd Pris Moch Safonol yr UE (SPP)* ym Mhrydain yn sefyll ar **182.7c/kg**. Roedd hyn:

- -1.8c ar yr wythnos flaenorol,
- - 21.6c o'i gymharu â lefelau blwyddyn yn gynharach,
- 30.4c yn uwch na'r cyfartaledd 5 mlynedd (cyfartaledd 2021-25: 174.0c/kg).

*Nodyn: nid yw'r gyfres ddata APP bellach ar gael gan nad yw'r data bellach yn bodloni trothwyon dilysu. Nid yw'r SPP (sy'n defnyddio gwahanol ffynonellau data) yn cael ei effeithio.

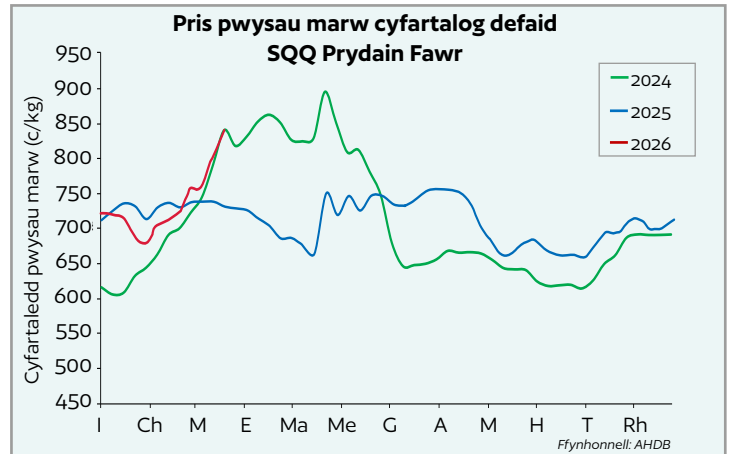
Trwybwn – Chwefror 2026

- Cyfanswm y trwybwn moch mewn lladd-dai yn y DU = 861,700 pen (+2% ar y flwyddyn).
- Trwybwn moch heb fagu = 844,200 pen (+2% ar y flwyddyn).
- Pwysau carcas moch heb fagu cyfartalog = 94.3kg (+2.6kg ar y flwyddyn)
- Trwybwn hwch a baedd = 17,500 pen (+9% ar y flwyddyn).

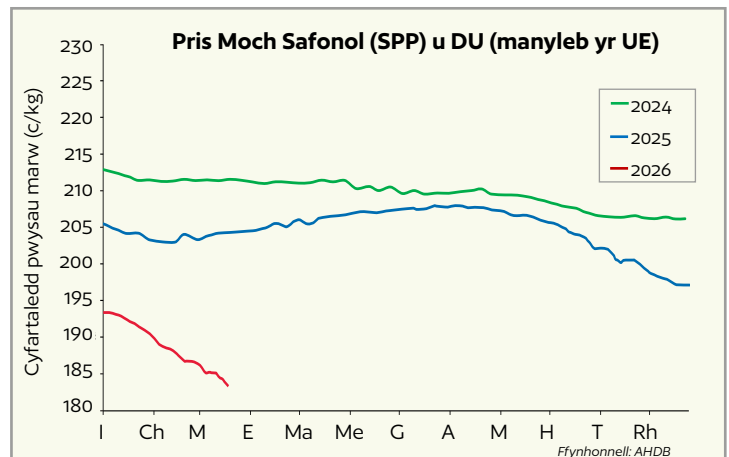
Cynhyrchiant Cig Eidion a Chig Llo y DU Chwefror '26

73,000 tunnell
-0.1% b-a-f

Cynhyrchiant cig defaid yn y DU Chwefror '26

22,700 tunnell
+10% b-a-f

Cynhyrchiant porc y DU Chwefror '26

82,200 tunnell
+5% b-a-f

